

**KNJIŽNICA
KOČEVJE**

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA LETO 2023

Utemeljitev vsebine in obsega nakupa

Knjižnica Kočevje spada med splošne knjižnice, ki opravlja javno službo na področju knjižnične dejavnosti za 16.622 prebivalcev. S knjižnično dejavnostjo pokrivamo občino Kočevje, Kostel in Osilnico.

Poslanstvo Knjižnice Kočevje je zbiranje, posredovanje knjižničnega gradiva, informacij in storitev na različnih medijih vsem starostnim in vsem družbenim skupinam v svojem okolju s ciljem uresničitve prioriternih vlog knjižnice in širše.

V skladu s strokovnimi priporočili kupujemo, zbiramo, strokovno obdelujemo in hranimo različno knjižnično gradivo ter ga dajemo v uporabo.

Knjižnica zbira, kupuje, obdeluje, predstavlja in izposoja tudi večino kvalitetne slovenske knjižne produkcije ter dolgoročno hrani domoznansko gradivo svojega okolja. S svojimi aktivnostmi na področju bralne kulture spodbuja vključevanje prebivalcev v procese vseživljenjskega učenja. Pozorni smo na razvijanje posebnih storitev za vključenost ranljivih skupin prebivalstva.

Svojim obiskovalcem omogočamo demokratičen dostop do vseh vsebin svojih zbirk za odrasle in otroke (književnih, strokovno- znanstvenih, kulturno-umetniških, splošno-izobraževalnih, razvedrilnih in drugih), tako da jim posreduje knjižnično gradivo in informacije, shranjene na tiskanih in drugih nosilcih. Svoje poslanstvo uresničujemo s spodbujanjem in razvijanjem bralne kulture in različnih oblik pismenosti, zlasti z usposabljanjem vseh ciljnih skupin za uporabo knjižnice in njenih virov informacij.

To je tudi ena izmed prioriternih vlog knjižnice. Z dejavnostmi za kakovostno preživljanje prostega časa predstavlja fizična in virtualna knjižnica prostor sproščenega druženja, odprt, povezovalen in ustvarjalen prostor za preživljanje prostega časa.

Knjižnica tako predstavlja kulturno, informacijsko, izobraževalno, socialno in komunikacijsko stičišče posameznikov, skupin, lokalne skupnosti, kulturnih ustanov in drugih organizacij.

Knjižnica Kočevje s svojo dejavnostjo in vlogami podpira intelektualni in kulturni razvoj občanov, podpira vseživljenjsko učenje, razvija bralno kulturo in pismenost ter tako prispeva k napredku skupnosti.

Občina Kočevje je največja (564 km²) in najredkeje poseljena občina v Sloveniji. 75% prebivalstva živi v Kočevju in obmestnih vaseh v oddaljenosti do 5 km. Značilnost ostalega območja so posamezne oddaljene vasi z nekaj zaselki okrog njih, navadno z izpostavo osnovne šole nižje stopnje. V občini Kočevje so 3 osnovne šole in 1 osnovna šola s prilagojenim programom. V Kočevju je tudi Gimnazija in srednja šola z različnimi usmeritvami. Za gospodarski razvoj v občini je z izgradnjo novih proizvodnih obratov pričakovati, da bo postopoma prehajal v tehnološko najzahtevnejšo proizvodnjo, kar bo zahtevalo tudi izobrazbeno prestrukturiranje prebivalstva. Osrednja Knjižnica Kočevje deluje v okolju, kjer prevladuje izrazito mestno prebivalstvo.

Z vsakoletnim nakupom skrbno in preudarno načrtujemo posodabljanje, izgradnjo in vzdrževanje knjižnične zbirke.

Letni prirast je sestavljen iz nakupa, darov in zamenjave.

Cilji, ki jih želimo z nakupom uresničiti so spodbujanje branja, bralne kulture in informacijske pismenosti, ki jih preko različnih knjižničnih vlog uresničujemo

Cilji, ki jih želimo z nakupom uresničiti so večplastni in sicer:

- izgradnja kvalitetne, aktualne, uravnotežene in obogatene knjižnične zbirke,
- izpolnjevanje informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb okolja,
- spodbujanje ter razvijanje branja, bralne kulture in razvijanje funkcionalne pismenosti,
- doseganje Standardov za splošne knjižnice in Nacionalnega programa za kulturo,
- doseganje priporočenih razmerij za knjižnično zbirko,
- seznanjanje z temeljnimi področji človekovega ustvarjanja na vseh ravneh,
- seznanjanje z gradivi javne oblasti,
- omogočati preživljanje prostega časa z uporabo knjižnega in neknjižnega gradiva ter ostalih knjižničnih servisov za sprostitev,
- seznanjanje z domoznanskim gradivom,
- podpora pri razvoju posameznikove osebnosti, individualnosti, vrednot itd.,
- zagotavljanje enakomerno dostopnost aktualnega knjižničnega gradiva različnim ciljnim skupinam uporabnikov in vsem prebivalcem na območju knjižnice,
- večja integracija ranljivih ciljnih skupin v svoje okolje.

Tudi v letu 2022 bomo v zbirko uvrstili čim več kvalitetnih vsebin in zvrsti na področju leposlovja slovenskih in tujih avtorjev, humanistike in prevodov klasičnih del kakor tudi vsa temeljna dela človekovega znanstvenega, strokovnega in umetniškega ustvarjanja. Pri strokovnem gradivu bodo upoštevana različna strokovna in znanstvena področja na različnih stopnjah zahtevnosti, pri leposlovnem gradivu pa

bodo upoštevani različne literarne zvrsti in žanri, različne stopnje zahtevnosti in avtorjev različnih narodov in kultur.

Kriterij vrednosti in kvalitete bo prav tako prisoten pri izboru gradiva za otroke in mladino. Tudi v prihodnje bo poudarek na nakupu izvornih slovenskih slikanic, otroški in mladinski slovenski klasiki ter mladinskih svetovnih klasikih. Za otroke in mladino bomo vključili temeljna dela iz različnih tematskih področij primerne različnim starostnim in zahtevnostnim stopnjam.

Prav tako bomo usmerjeni k temu, da vključimo v nakup gradiva publikacije najmanj 50 slovenskih založnikov.

Zakonske in strokovne podlage za načrtovanje nakupa knjižničnega gradiva so:

- Zakon o knjižničarstvu, Uradni list RS, št. 87/01,96/02 in 92/92/15.
 - Uredba o osnovnih storitvah knjižnic, Uradni list RS 29/3.
 - Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Uradni list RS št.73/03.
 - Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018-2028.
 - Manifest o splošnih knjižnicah (1994). Knjižničarske novice (5).
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic (2022 -2027)

Pri izboru in selekciji pri nakupu knjižničnega gradiva bomo upoštevali naslednje elemente:

V izbor nakupa knjižničnega gradiva bomo vključili vsa tematska področja v najširšem možnem smislu, da bi z ustreznim izborom zadovoljili potrebe okolja in sicer:

-Informacijske potrebe

Kupovali bomo nove izdaje enciklopedij, leksikonov, slovarjev, priročnikov informativne časnike in časopise, raznovrstne informativne publikacije, zbirali lokalne informacije, omogočali dostop do informacij javnega značaja. Redno bomo posodabljali referenčno zbirko.

-Izobraževalne in raziskovalne potrebe

Z nakupom bomo oblikovali izbor gradiva raznih znanstvenih in strokovnih del na različnih stopnjah zahtevnosti, gradivo namenjeno permanentnemu izobraževanju, gradivo namenjeno izobraževanju za osebne interese in hobije, poučno gradivo, gradivo, ki je namenjeno reševanju različnih osebnih problemov in gradivo kot pomoč pri osebni rasti ter zbirali diplomske in seminarske naloge. Poseben poudarek bo pri nakupu in zbiranju domoznanskega gradiva.

Uporabnike bomo usmerjali tudi na uporabo medbibliotečnih storitev in sodelovali s sorodnimi institucijami, drugimi knjižnicami ter osrednjo območno knjižnico Novo mesto.

-Kulturne potrebe

Omogočili bomo dostop do kvalitetnejših del slovenskih in tujih avtorjev, tako za odrasle kot tudi za otroke in mladino. V nakup bomo tako kot pretekla leta vključili 15 odstotkov publikacij v javnem interesu, ki jih bo finančno podprla tudi Javna agencija za knjigo.

Z nakupom raznovrstnega knjižničnega gradiva želimo doseči optimalno ponudbo knjižničnega gradiva za razvijanje branja že od prvih začetkov in sicer z nakupom slikovnih knjig za najmlajše, knjig z velikimi tiskanimi črkami z malo besedila, pestrim izborom kvalitetnih slikanic, vsebinsko raznolikim izborom leposlovnih knjig za vse starostne skupine. Pri izboru leposlovnih knjig bomo skrbeli za zastopanost vseh literarnih zvrsti. Zaradi prisotnosti drugih etničnih skupin v okolju bo v nakup vključeno tudi leposlovje v tujih jezikih.

S svojim delovanjem in ponudbo knjižničnega gradiva spodbujamo informacijsko opismenjevanje, podpiramo vseživljenjsko učenje in smotrno preživljanje prostega časa. V letu 2023 bomo organizirali bibliopedagoško delo z različnimi ciljnimi skupinami in se povezovali z drugimi institucijami (vrtci, šole, zavodi in društva) v okolju ter organizirali literarne večere, strokovna predavanja, potopise ter predstavitev diplomskih nalog, magistrskih ter doktorskih nalog diplomantov iz Kočevske. Na različnih prireditvah bomo predstavljali poleg knjižnih novosti tudi vsebinsko povezano knjižnično gradivo z namenom, da se poveča uporaba celotne knjižnične zbirke in krepí prioriteta vloga knjižnice.

Knjižnica Kočevje deluje v okolju, kjer prevladuje izrazito mestno prebivalstvo, zato bomo nakupovali gradivo, ki bo v največji možni meri omogočalo izpolnitev potreb vseh prebivalcev okolja.

Uporabnikom bomo omogočili dostop do e-knjig v slovenskem jeziku tako leposlovnih kot tudi strokovnih vsebin. V ta namen bomo naročeni na bazo Biblos in zagotovili 150 licenc e- knjig in 100 licenc avdio knjig.

V nakup bo vključeno gradivo na različnih medijih za različne ciljne skupine in sicer za:

- predšolske otroke (kupovali bomo knjižno in neknjižno gradivo, ki bo spodbujalo domišljijo in ustvarjalnost, spoznavanje predmetov, okolja, odnosov),
- osnovnošolce (gradivo za učenje branja, razvoj bralnih potreb in navad, pomoč pri učenju v šoli, gradivo za razvijanje domišljije in ustvarjalnosti, gradivo za podporo pri raznih osebnih interesih in težavah),
- srednješolce (gradivo za pomoč pri šolskih obveznostih in pri nadaljnji izbiri poklica, gradivo za pomoč pri reševanju raznih osebnih problemov pri odraščanju),
- odrasle (najrazličnejše gradivo za posebne življenjske situacije in interese, strokovno, leposlovno, gradivo z informacijami javnega značaja, splošno informativno periodiko, kvalitetni filmi in glasba),
- prebivalce s posebnimi potrebami (zvočne knjige za slabovidne in slepe, gradivo, ki je podpora pri reševanju specifičnih težav).

S tem nakupom bomo v najvišji možni meri uresničevali knjižnično vlogo na področju bralne kulture in na področju pridobivanja znanja.

Upoštevanje značilnih in posebnih potreb okolja

Zaradi izgradnje novih proizvodnih obratov in razvoja občine tudi na turističnem področju, v prihodnosti pričakujemo rahel porast prebivalstva. V ta namen bomo povečali nakup gradiva, ki bo podpora pri izobraževanju, prekvalifikaciji ali dodatnemu izobraževanju za deficitarne poklice.

Ker je zaradi zgodovinskih razmer, veliko prebivalcev v Kočevju tudi s področja bivše Jugoslavije, načrtujemo nabavo izvirnih naslovov publikacij v ustreznih tujih jezikih, saj naj bi splošna knjižnica do določene stopnje razvijala tudi pismenost in bralno kulturo materinega jezika drugih etičnih skupin, ki živijo v okolju v katerem knjižnica deluje. Z izborom različnega gradiva v slovenskem jeziku, pa si lahko tudi pripadniki drugih etičnih skupin povečujejo stopnjo pismenosti in aktivne uporabe slovenskega jezika. Knjižnica tako predstavlja pomembno vez med materinim jezikom uporabnika in jezikom okolja, kjer posameznik živi in dela. Prav tako se z ustreznim gradivom krepi vzgoja za medkulturne odnose. Cilje te vloge knjižnice je z ustreznim gradivom tudi zmanjševanje neenakosti in socialnih razlik med prebivalstvom v lokalni skupnosti.

Upoštevanje aktualnosti knjižničnega gradiva

Pri izboru knjižničnega gradiva bomo pozorno ovrednotili vsak novi naslov. Osnovni kriterij bo v skladu s smernicami nakupa in sicer kriterij pomembnosti oziroma kvalitete vsebine v povezavi s kriterijem povpraševanja in potreb uporabnikov.

Pri kriteriju vrednosti bo poudarek na vsebinski in fizični vrednosti publikacije. Vsebinsko vrednost bomo ovrednotili glede na aktualnost in relevantnost teme, ugleda avtorja in založnika, poglobljenosti določenega področja, referencah v literaturi, objektivnosti avtorja, bibliografskimi podatki, vsebinskimi kazali, predgovori, stilom pisanja, kvaliteto prevoda in drugimi pokazatelji o kvaliteti gradiva.

Upoštevali bomo tudi kriterij fizične kvalitete publikacije, ki je odvisna od kvalitete papirja, tiska in vezave, zunanjšega videza publikacije, njenega obsega, kvalitete slikovnih in grafičnih prilog ter cene.

Aktualnost knjižnične zbirke bomo vzdrževali tako z ažurnim nakupom kot tudi z rednim odpisom uničenega, odtujenega in izgubljenega gradiva ter odpisom gradiva zastarelih vsebin.

Knjižnični darovi bodo vključeni v zbirko, če ustrezajo kriterijem kot veljajo za nakup gradiva. V primeru, da knjižnica prejme posebno dragocen dar, se z darovalcem podpiše dogovor v katerem je določeno kako se darovano gradivo vključi v zbirko, postavitev in dostopnost gradiva.

Načrtovano število enot knjižnega gradiva na prebivalca

V letu 2023 bi z načrtovanim nakupom dosegli 138 enot knjižničnega gradiva na 1000 prebivalcev, kar pomeni za področje, ki ga pokrivamo skupaj 2.300 enot knjižničnega gradiva. Načrtujemo tudi nakup 150 licenc e- knjig, ter 100 licenc avdio knjig. Za nakup 2.410 enot knjižničnega gradiva po povprečni ceni 23 EUR in 150 licenc e knjig ter 100 licenc avdio knjig bi potrebovali 58.938,00 EUR. Od tega naj bi občine zagotovile 37.318,00 EUR, pri Ministrstvu za kulturo smo preko Javnega poziva zaprosili za 16.620,00 EUR, lastna sredstva knjižnice bodo zastopana v višini 5.000,00 EUR. Nakup knjižničnega gradiva v predvidenem obsegu, bomo lahko realizirali glede na razpoložljiva sredstva v letu 2023.

Zastopanost knjižničnega gradiva na različnih medijih

V nakup bo vključeno knjižnično gradivo na različnih medijih in sicer knjižno gradivo, ki bo prevladovalo in periodični tisk.

Knjižno gradivo, Glasbeni posnetki, videogrami CD romi in igrače za otroke (30%).

Knjižno gradivo, Glasbeni posnetki, kvalitetni slovenski igrani filmi različnih zvrsti
Zvočne knjige za slepe in slabovidne.

Domoznansko neknjižno gradivo in sicer zemljevidi, drobni tiski, razglednice.

Dostop do elektronske podatkovne zbirke z možnostjo oddaljenega dostopa nam bo omogočala območna knjižnica.

Dopolnili bomo tudi zbirko e-knjig preko portala Biblos in zbirko avdio knjig.

Načrtovano razmerje med strokovnim in leposlovnim gradivom

Z nakupom želimo doseči 55% strokovnega gradiva in 45% leposlovnega gradiva.

Čeprav si z vsakoletnim nakupom prizadevamo, da bi imeli nakup strokovnega gradiva večji od leposlovnega, celotna zbirka ni v skladu s predpisanimi razmerji. Vzrok za razmerje celotne zbirke je kljub višjemu nakupu strokovnega gradiva tudi veliko večji odpis strokovne literature zaradi neaktualnosti oziroma zastarelosti in uničenosti.

Načrtovani delež naslovov za otroke in mladino

Za otroke in mladino načrtujemo 30% od celotnega nakupa tako knjižnega kot tudi neknjižnega gradiva.

Upoštevamo možnost enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice.

Knjižnično mrežo pokrivamo s premičnimi zbirkami, ker občina nima krajev z nad 1.500 prebivalci. Občini Kostel (678) in Osilnica (321) imata zelo nizko število prebivalcev, zato imamo v teh dveh občinah premične zbirke, ki jih redno menjavamo.

V premični zbirki so zastopana različna tematska področja in različne zvrsti in stopnje zahtevnosti.

Premična zbirka v občini Osilnica je v prostorih Občine Osilnica in je dostopna v času uradnih ur občine.

V teh krajih v prihodnje, v kolikor bomo pridobili ustrezna sredstva, načrtujemo uvedbo potujoče knjižnice, kar bo zagotovilo možnost enake dostopnosti do knjižničnega gradiva v odročnih krajih, ki jih Knjižnica Kočevje po mreži knjižnic pokriva.

Vse informacije o kupljenem gradivu in knjižnični zbirki so in bodo tudi v prihodnje dostopne v katalogu vzajemnega bibliografskega sistema.

Cirila Pekica, direktorica